

Sector aan zet in strijd t

Diervoeding

[Pascal Philipsen]

Controle & toezicht

De nieuwe EU-richtlijn 2009/8 werd op 1 juli van kracht. De richtlijn stelt maximumwaarden voor niet te voorkomen versleping van coccidiostatica en histomonostatica naar niet-doelvoerders. De premix -en mengvoerindustrie heeft tot 2012 om aan te tonen dat het zorgvuldig kan omgaan met deze materie.

Na een lang besluitvormingstraject is overeenstemming bereikt tussen de lidstaten inzake de versleping van coccidiostatica en histomonostatica. Om precies te zijn, de niet te voorkomen versleping van deze middelen. Een nultolerantie die reeds bij een gering aantal lidstaten van kracht was, is als Europees compromis van tafel geveegd. Directe aanleiding om een eenduidig en strenger beleid rondom dit onderwerp te maken, was het stelselmatig terugvinden van residuen in producten van dierlijke oorsprong - van gezonde dieren die geen coccidiostatica mogen krijgen - in diverse lidstaten. Tevens werden er door de lidstaten verschillende benaderingen gevolgd ten aanzien van de niet te voorkomen versleping. Nadat de Europese Commissie was overtuigd van

„Hogere versleppingspercentages zie je vooral bij verouderde installaties”, aldus Oswin Verkerk van Tebodin.

het gebruik en essentiële belang van coccidiostatica in de moderne pluimveehouderij, heeft zij de Efsa om advies gevraagd voor de elf coccidiostatica (op het ogenblik zijn er geen geneesmiddelen tegen 'blackhead' op de markt). Uiteindelijk heeft het uitgebreide onderzoek geleid tot nieuwe veiligheidsnormen voor diervoeders en levensmiddelen. Tijdens een themadag van Schothorst Feed Research (SFR) werd de totstandkoming van de ingrijpende wetswijziging alsmede de praktische invulling ervan door deskundigen voor het voetlicht gebracht.

Spoelcharge

Huub Rotink, kwaliteitsconsultant van SFR wijst op de verschillen met de oude GMP+-normen. „Er zullen bij de nieuwe normen méér spoelcharges nodig zijn voordat een niet-doelvoeder mag worden gedraaid op dezelfde productielijn. Praktisch uitgangspunt bij de formulatie van de nieuwe normen is het Alara-principe dat staat voor As Low As Reasonably Achievable.” Hierbij is de maximale versleping voor niet gevoelige niet-doel dieren 3 procent en voor gevoelige niet-doel dieren maximaal 1 procent. De exacte diervoedernormen worden vermeld in het 11-2-2009 Publicatieblad van de Europese Unie L 40/19 met gewijzigde Bijlage I, richtlijn 2002/32/EG, nu geheten Richtlijn 2009/8/EG.

Spoelen met een grondstof als tarwe is een mogelijke oplossing, nu spoelen met een niet-doelvoeder is beperkt. De spoel-

tarwe moet dan terugkomen in het doelvoeder. De spoeltarwe verwerken in niet-doelvoerders is een voorbeeld van verdunnen en dat niet is toegelaten.

Een andere mogelijkheid is de twee laatste charges doelvoerders zonder middel te maken en later terug te mengen met hetzelfde doelvoeder met middel, in een hogere concentratie. Randvoorwaarde is daarbij homogeniteit.

Bulkblending en fijndoseren zijn andere opties. „Een gescheiden productielijn, van menger tot verladung, voor coc-voerders is de ultieme oplossing, maar moet uiteraard kostentechnisch opwegen tegenover de hoeveelheid pluimveevoeder die wordt geproduceerd.”

Beheersen

Het minimaliseren van versleping in bestaande en nieuwe installaties door verscheidene technische aanpassingen, maar ook door frequent onderhoud en reiniging, werd uit de doeken gedaan door Oswin Verkerk, projectmanager van Tebodin CCE.

De versleping van coccidiostatica in de praktijk loopt uiteen van 0,5 tot 14 procent met een gemiddelde van circa 5 procent. „Hogere versleppingspercentages zie je vooral bij verouderde installaties”, aldus Verkerk.

Kritische gebieden voor versleping zijn de inname en dosering van microcomponenten en premixen. Maar ook het transportsysteem, de maal -en menglijn, tussenbunkers, perslijn, opslag gereed product, verladung en transport zijn aandachtsgebieden. Vooral 'loze' ruimten zijn een gewild oppervlak voor stof om op neer te slaan. Dit geaccumuleerde stof zal uiteindelijk als 'brok' loskomen en in het voeder terecht komen.

Aanslag

Materiaalkeuze heeft direct invloed op de hoeveelheid aanslag op wanden

d tegen versleping

Nieuwe residu-normen voor versleping van coccidiostatica en histomonostatica

(coating, rvs, kunststof). Ten aanzien van transport heeft pneumatisch transport de voorkeur boven mechanisch transport. Standhoeken van valpijpen, uitloophoeken van trechters en afgeronde hoeken van silo's en bunkers zijn volgens de projectmanager belangrijk om mee te nemen in het ontwerp. „Centrale of decentrale afzuiging? Goed te reinigen? Gemakkelijk te onderhouden? Voldoende aspecten om rekening mee te houden als het gaat om verlagen van versleping.”

Kritische stoffen moeten in de ideale situatie zo ver mogelijk naar achteren in het productieproces worden toegevoegd, bijvoorbeeld na de pers, in de verlading (bulkblending), op de bulktruck (fijndoseertoestel) of in de stal. „De route van versleping wordt zo aanzienlijk korter en in sommige gevallen zelfs nihil”, stelt Verkerk.

In de praktijk is er al veel marge voor verbetering door te kijken naar de mengcyclus waarbij de volgorde van toevoeging van belang is, bijvoorbeeld met de sandwich dosering met eerst een macrocomponent, dan een microcomponent en dan weer een macrocomponent. Ook de nauwkeurigheid en afstelling van vloeistofdosing is van groot belang;

niet sprayen op wanden. Eerst de droge componenten mengen en daarna de vloeistoffen toevoegen. Daarnaast geeft een geconcentreerd product op een drager minder versleping. Tussen inname grondstoffen tot aan aflevering gereed product bij de veehouder zijn volgens Verkerk voldoende maatregelen te nemen die effect hebben op het versleppingspercentage. Door audits en proces checks kan men erachter komen waar de versleping precies plaatsvindt. „De echte oplossing is afhankelijk van de totale productiecapaciteit, het soort voeder, batchgroottes, conditie van bestaande installaties en het beschikbaar budget”, besluit Verkerk.

VWA als handhaver

De VWA zal de nieuwe veiligheidsnormen voor diervoeders en levensmiddelen handhaven. Resultaten van genomen monsters zullen naast de nieuwe richtlijnen worden gehouden. „Bij het niet naleven van de nieuwe maximumwaarden zullen wij eerst een waarschuwing geven. Wat betreft de concrete invulling van de nieuwe versleppingsnormen houden wij een slag om de arm. Ieder mengvoerb企业 heeft de vrijheid en verantwoordelijkheid via een werk-

wijze die het beste past in de bestaande (infra)structuur te voldoen aan de nieuwe eisen. Mits er niet wordt verdund, versneden of teruggemengd”, benadrukt Rik Herbes, productmanager diervoeder bij de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA). „We zullen hard optreden waar het moet en zacht waar het kan.”

Samen met onderzoekslaboratorium Rikilt heeft de VWA een methode ontwikkeld om de elf coccidiostatica in eieren en diervoeders te analyseren. Er wordt zo reëel mogelijk bemonsterd. „De VWA treedt niet op als een politieagent die op snelheid controleert op een locatie waar snelheidsovertredingen meer regel dan uitzondering zijn.” Volgens Herbes hebben coccidiostatica in Europa zeker een toekomst wanneer de sector haar verantwoordelijkheid neemt. Tot 31 december 2012 kan de sector laten zien dat de nieuwe regelgeving gericht op diergezondheid en volksgezondheid serieus wordt nageleefd. Zo niet, dan overwegen beleidsmakers uitfasering van deze toevoegmiddelen. ■

Coccidiostatica zijn onmisbaar in de moderne pluimveehouderij, maar in de diervoederfabriek een punt van aandacht met het oog op versleping.